

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2'40

Nrul de Duminecă
pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deak Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc în adminis-
trație.
Mărunta publică și Loc de
schis costă fiecare zbr 20 Bl.
Manuscripte nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
sositat 502.

Armonia cu Austria amenințată.

Presa din Austria a fost din cale afară optimistă, când a înregistrat succesele electorale ale partidului muncii. Văzând zdrobitoarea majoritate, opinia publică austriacă a crezut, că acum problemele dualiste sânt perfect asigurate și că un guvern unguresc, ntemeiat pe o atât de uriașă forță constituțională, este o fără pereche garanție a păcii. În bucuria generală organele vieneze nici n'au mai voit să știe de teroarea enormă cu care s'a înjghebat această majoritate fabuloasă și nici n'au mai stat să se socotească despre un fapt atât de logic în politică și anume despre faptul, că un partid cu o bază morală, ca acest partid artificial, nu poate să aibă cuvenita consistență.

Ceeace a adunat la un loc acest partid al contelui Khuen, n'a fost un program de dei, nici o aderare la anumite proiecte de reforme, nici pasiunea fanatică pentru vreuna din chestiunile la ordinea zilei, ci pur și simplu rîvne budgetare a prezidat aceste alegeri, făcute cu sulți și cu furcoale.

Adevărul acesta pornește a se inveda tot mai mult. Impărțite în felurite fracțiuni, grupate în jurul diferiților partizani, elementele partidului majorității sânt foarte puțin unite îndeosebi în ceace Austriacii se așteptau cu mai multă siguranță, — în afacerile comune. Nici afacerea băncii comune, nici chestiunea cotei părți de contri-

buție în bani gata, nici problema armatei comune nu sânt susținute cu tot devotamentul din partea partidului muncii.

Am dat și noi rezumate după recente discuții din delegațiuni. Am arătat cum în cursul desbaterilor asupra budgetului comun opoziția kossuthistă a avut partea leului și cum guvernul n'a putut de loc, prin palidele sale intervenții, să spulbere credința, că în anumite teorii kossuthiste este de convență cu reprezentanții opoziției.

Am anunțat apoi, cum în conferința miniștrilor comuni și îndeosebi în comisia financiară, raportorii nu reușesc de loc să cadă de acord asupra cotei părți. Știrile aceste au fost urmate chiar de vești pozitive asupra unei crize a guvernului unguresc și mult încrezuta presă vieneză a încetat de odată cu osanalele și a pornit să cârtească împotriva «credincioasei» majorități a muncii.

Firește. Asta este judecata justă, nu cea pripită de mai nainte. Viena trebuie în sfârșit să priceapă, că sub raportul respectului forme dualiste și a corectitudinii față de Austria, între partidele politice ungare, ori care ar fi ele, nu există deosebire de convingeri și procedări. Negurile autonomiste, ale independenței economice și fumulile armatei naționale ungurești îi obsedează pe toți, fără deosebire de culoare și program. Aderenții adunați cu furca în jurul d-lui Khuen, sânt tot atât de bine antiaustriaci, ca cei mai încarnați tovarăși ai lui Polonyi.

Și să nu uităm pe domnul Tisza! Câtă vreme partidul muncii este expresia voinței

contelui Stefan Tisza, înfocatul apologet al anului 1848, anul de dezastru pentru Habsburgi, nici nu se poate imagina, ca ordinea istorică și forma dualistă să hălăduiască în împrejurări normale. Până ce Tisza va sta în fruntea unui partid, ideile imperialiste maghiare vor continua să dea roade și partidele ungurești nu vor înceta a-și potența pretențiunile față de Austria, ținând astfel echilibrul pururea în balanță periculoasă.

Lucrurile aceste se desfășură foarte limpede și ori cine poate vedea, că astfel de majorități și astfel de sfetnici ca dnii Khuen și Tisza, nu pot veni în ajutorul tuturor popoarelor din Monarhie, ci sânt o constantă amenințare.

Astfel fiind, credem și noi, că acestei majorități i-ar veni bine la socoteală, să ne vadă și pe noi înregimentați la opera aceasta de subminare. Maghiarii își dau foarte bine seama, că, avându-ne în partidele lor, șansele împotriva Austriei cresc și chestiunea independenței câștigă mai multe perspective. Se știe însă că Românii cu veritabil simț politic nici odată nu ș-au întins mâna la alianțe de acest fel. Credința noastră, că idealurile noastre naționale nu pot fi realizate decât în actuala formă de stat și fără nici o concesie făcută tendințelor de independență a maghiarismului, este atât de înrădăcinată în sufletele noastre, încât numai naivii își mai pot închipui, că ne-ar găsi gata la o cooperare.

În consecință, nouă ne revine datoria să cultivăm frul acesta al tradiției și să lăsăm ca partidele maghiare să-și urmeze singure

FOIȚA ZIARULUI «TRIBUNA».

Cronica dramatică.

Teatrul Național.

De Z. Bârsan.

Mănunchiul artiștilor noștri de comedie ar putea fi, pe drept cuvânt, rîvnit de orice teatru mare din lume. Când și-se dă fericita ocazie să-l vezi adunați pe toți în câte o plesă, îți uiți de toate necazurile și de toate greutățile vieții; te lași răsfățat și furat de talentul lor și de verva admirabilă cu care se întrec unii pe alții. Poți să fi sigur; o comedie *bunicică*, ajunsă pe mâna acestor artiști excelenți, e ridicată și succesul ei asigurat.

Și cu toate astea, în vremea din urmă s'a jucat așa de puțină comedie la Teatrul Național. Nici nu se poate altfel, pe prima noastră scenă trebuie să se joace de toate. Chemarea ei de școală pentru cultivarea maselor îi impune să dea publicului tot ce se crede de cuviință că poate să-l înalte și să-l lumineze. De-aici repertoriul de multteori așa de amestecat din cursul unei stagiuni. Îl vezi pe Sophocle alături cu cine știe ce autor francez de azi, pe Schakespeare braț la braț cu vre-un italian și pe Molière de gât cu vre-un autor de-ai noștri.

E cunoscut însă că de cele mai multteori, o comedie jucată la teatrul nostru prinde și face serie. Prin firea noastră intimă ne place mai mult vellea, partea ușoară a vieții. Drama ne obosește,

ne cere mai multă seriozitate, mai încordată atenție și ne depărtează. Vorbesc de majoritatea publicului, fiindcă pe această majoritate se sprijinește de cele mai multteori succesul unei piese.

În starea în care ne găsim azi semănăm de minune cu personajul bărbatului din admirabila dramă a lui Villiers de L'Isle Adam, *Revolta*, pe care am jucat-o și eu astăvară în al VII-lea turneu, pe care l-am făcut prin Ardeal — și care-i spune neveste-si într'un moment: »Eu mă duc la teatru să rid! N'am eu destule necazuri la mine acasă?«

Așa suntem. Și iată de ce comedia e mai căutată la noi decât drama.

Se joacă acum cu săli pline o comedie în trei acte de G. Kadelburg și R. Presber, intitulată «*Punctul negru*» și tradusă în românește de cunoscutul și vechiul om de teatru P. Gusti. — E o plesă foarte bine făcută, în care se satirizează cu multă dibăcie fumulile aristocraților scăpați față de burghezii muncitorilor, cari își văd de treabă. Un umor sănătos și curat asigură acestei plese, care în vremea asta se joacă și la Burgul din Viena, o frumoasă serie de reprezentații pe scena teatrului nostru.

Subiectul e următorul. Îl dau după programul teatrului național:

Emerich, fiul baronului de Waldemar, lubește pe Elsa, fiica lui Ulrich de Kuckrott, maior în rezervă. Pentru ca acești doi îndrăgostiți să se logodească, nu le lipsește decât consimțământul baronului de Waldemar. Și e greu de obținut acest consimțământ, de oarece baronul e un nobil foarte mândru de strămoșii lui, un nobil, care ține ca familia lui vltitoare să n'aibă nici o pală, nici un punct negru.

În sfârșit după un examen minuțios al tuturor rudelor masculine și feminine ale Elsei, dificilul Waldemar consimte la căsătoria fiului său Emerich.

Bucuria stărnită de acest consimțământ însă e nimicită de-o veste îngrozitoare. Hans, fiul maiorului de Kuckrott se logodește cu Lotti, fiica burghezului Brinkmaier, consilier comunal.

Baronul când aude aceasta se face foc. Burghezul de Brinkmaier n'are ce căuta în familia lui, întâi fiindcă nu e nobil și al doilea, pentru că e cel mai mare dușman al lui, un dușman care l-a făcut atât venin în viață încât doctorul l-a recomandat lui Waldemar o cură de Karlsbad.

Waldemar se întâlnește cu Brinkmaier, se ceartă cu el și se despart, retrăgând reciproc orice consimțământ de căsătorie atât între Elsa și Emerich, cât și între Lotti și Hans.

În actul al doilea, care se petrece în palatul dela moșia baronului se pune la cale o împăcare între cei doi vechi dușmani. Dușmănia asta dintre ei își are origina în faptul că Brinkmaier a neglijat, să facă lui Waldemar vizita de rigoare în ziua în care el au devenit vecini de moșie. Și cei din jurul lor aranjează să aibă loc acum această vizită.

În sfârșit după o lungă explicație baronul și consilierul se împacă și și dau reciproc consimțământul pentru căsătoria fiilor lor. Bucurie generală!

În clipa asta se descopere că Brinkmaier mai are un băiat, care e pictor și care s'a însurat cu un model al lui, fata unui cismar italian.

politica lor de independență, sub orice formă ar face-o. Să lăsăm evenimentele să se desvolte de sine. Și să fim încredințați de un singur lucru: că n'o să treacă multă vreme, până ce Austria și cercurile ei conducătoare se vor convinge, că relațiuni ideale cu Ungaria nu se pot stabili decât în clipa când naționalitățile din regatul Sf. tului Ștefan sunt așezate în situația de a-și exercita și ele toată influența asupra treburilor statului.

Pacea cu românii — gata (?). Se anunță din Berlin: »Vossische Zeitung« de azi publică de la corespondentul ei din București știrea că pacea între guvernul unguresc și Români ar fi deja un lucru perfect.

— In cele mai competente cercuri de aici așa se știe — zice informația din București, — că contele Khuen-Héderváry ministru președinte și contele Tisza István au acceptat deja în principiu punctele din memoriul prezintat de fruntașii români guvernului.

Tratatul de pace acum cu siguranță vor duce la rezultat bun. Cercurile competente din București se bucură mult de aceasta, pentru că în chipul acesta se va sista principala cauză a vecinicilor neînțelegeri. In România numai chestiunea aceasta a produs greutate în politica sa externă. Nu există nici un fel de curent iredentist și nimeni nu vrea să se amestece în afacerile interne ale Ungariei, dar este firesc și explicabil că națiunea română se interesează de soarta naționalilor ei din Ungaria și că nu poate privi imposibil ca dincolo peste munți, fruții să fie asupriți și prigoniți. Români privesc aceasta cu inima îndurerată. Chestia împăcării este pe calea cea mai bună și dacă se va face, atunci se va isbui a se smulge în România de sub picioare terenul propagandei rusești travestită sub adevize naționaliste și ortodoxe.

Episcopat român macedo-român. Ziarul grecesc »Neologos« publică următoarele: »Suntem informați că tratativele pentru înființarea Episcopatului român în Macedonia sunt aproape terminate și că în curând va fi numit un episcop român în Bitolla.«

Dieta din Bosnia e convocată din nou pe ziua de 7 Noevre. n. In această sesiune se va lua în discuție și proiectul de lege despre răscumpărarea cmeșilor.

Înțelegerea germano-cehă. Din Praga se telegrafiază că membrii comisiei mixte au reușit să ajungă la înțelegere asupra chestiunii controversate, care amenințase să zădărnicească rezultatul tratativilor de până acum.

Se speră că în cursul acestor zile se va ajunge la înțelegere asupra tuturor chestiunilor.

Organizarea partidului guvernamental croat. Se anunță din Agram că ieri după amiază optsprezece deputați aderați ai guvernului dar neînregistrați în nici un partid politic au luat o consfătuire împreună cu banul Tomasić asupra formării unui partid guvernamental unitar. La consfătuire au luat parte ex banul contele Teodor Pejacevic, Chavrak și șeful de secție Dr. Amruș. Pe lângă aceștia mai erau de față și cei doi episcopi sârb-și, Nicolici, Gruici și arhimandritul Bancovici împreună cu câțiva deputați, prieteni declarați ai banului. Cei adunați au discutat mai multe ore posibilitatea înțegării partidului și într-o întrunire premergătoare au dezbătut mai multe cauze și pretențiuni ale Sârbilor.

Probabil ca în cursul zilei următoare să se publice un comunicat oficial asupra rezultatului consfătuirei.

Delegațiunile. După cum se anunță din Viena, delegațiunea ungară își va ține cea dintâi ședință plenară, Marți, în 8 Noevre, când se va intra înainte de toate în discuția bugetului armatei. Miniștri ungari vor pleca din Budapesta Luni dimineața.

Contele Tisza în Arad. Se anunță Contele Tisza István, deputatul Aradului va sosi la 11 Noevre în Arad. Contele Tisza — spune informația — va petrece opt zile în Arad și scopul vizitei sale este să facă cunoștința fruntașilor societății cercului său electoral.

O pierdere a partidului social-creștin. Se anunță din Viena: La balotajul ce a avut loc în Leopoldstadt pentru mandatul din dieta provincială devenit vacant prin moartea lui Lueger, partidul social creștin, a suferit, spre mare uimire, înfrângere. A fost ales socialistul Schummeier cu 12,761 voturi contra social creștinului Preyer, care a întrunit 11,625 voturi.

Cauza căderii se pare a fi disensiunile mai recente cari s'au dat pe față la conducerea partidului.

Manifest.

»Dați mi presa și voi reforma omenimea« a zis un sociolog. Și cu deplină dreptate. De-aici urmează că orice organ de publicitate are o importantă misiune educativă în sinul poporului care-l susține.

Această misiune educativă consistă, pe lângă propagarea ideilor culturale și politice, pe lângă cultivarea și susținerea aspirațiilor și drepturile imprescriptibile ale unui popor, în întemeierea și pregătirea celei mai necesare arme de luptă în viața oricărui națiunii; a disciplinei naționale desăvârșite, în lipsa căreia nu poate să existe ordine, nu poate să pornească nici un pas de progres în luptele culturale și politice ale unui neam, căci cei ce n'au stăpânire se risipesc ca frunzele.

Noi avem stăpânirea noastră, aleasă și recunoscută de obștea neamului. Această stăpânire și a creiat într'un ceas fără noroc un organ de publicitate: »Lupta«. Intrebăm, în ce mod și-a îndeplinit misiunea de educație națională acest organ care împotriva deciziunii categorice a reprezentanților națiunii își continuă și astăzi existența ca-

Baronul, când aude această oribilă veste sare la sus. Un cismar în familia glorioasă a Waldemarilor? Nici odată!

și logodnele lui Emerich cu Eisa și a lui Hans cu Lotti, iar nu se mai pot face.

Din fericire există și în familia Waldemarilor un punct negru — și încă ce punct! — un negru din America!

O fată a baronului, care s'a dus de mult în America, s'a căsătorit acolo cu un negru, cu care are doi copii. Negruul Woodleigh vine chiar acum în Europa să-și vadă soțul. Față de acest îngrozitor punct negru, mândria și pretențiunile baronului se încovoale. Waldemar primește pe cismar în familia sa.

Acum însă burghezul Birkmaler nu se poate împăca cu ideea că va fi rudă cu un arap. Dar negruul făgăduiește că va pleca îndată în America și nu va mai veni în Europa.

Astfel fiind, nu mai există nici o piedecă pentru logodna Eisei cu Emerich și a lui Hans cu Lotti.

Publicul petrece o seară plăcută ascultând această piesă la care se râde mult și care cu siguranță va ține mult afișul.

In articolul viitor voi vorbi despre judecătorul din Zalamea, piesa lui Calderon de la Barca și despre nevasta lui Cerceluș, comedie într'un act de P. Locusteanu, cunoscutul gazetar bucureșean.

Viața la Lisabona.

Portughezii sânt la modă și vrând ne vrând trebuie să ne ocupăm de ei. Să facem o constatare din capul locului. Deși se găsesc pe Peninsula Iberică, totuși în unitatea și uniformitatea aceasta geografică Portughezii diferă de Spanioli. Când un călător trece din Spania în Portugalia, întâia lui exclamare e: »Cât difer aici toate de Spania«. Ce temperază într-o câtva deosebire exterioară, adică cea superficială dintre cele două neamuri, e caracterul latinității lor. Dar afară de limba neo-latina, li despart interesele, trecutul istoric și simpatțiile.

Lisabona e, după călătorii cari au vizitat-o, mai puțin impozantă ca Madridul. Promenadele ei publice sânt modeste. Avenida din Lisabona, în forma Câmpilor Elisee din Paris, nu suportă comparația cu Retiro și Avenurile largi și înălțătoare ale Madridului. De asemenea nu se pot compara nici magazinele și estivele cele mari dela Rocio, cu împrejurimile splendide dela Puorta del Sol din Madrid.

In conformitate cu acestea, capitala Portugaliei e mai liniștită. Lumea se plimbă lentă sau stă rezemată de fațada vreunei cafenele sau prăvălii mai mari și are aerul de a aștepta. Și într'adevăr că așteaptă. Contrar exuberanței spaniol, care umbli după conchete portughezele așteaptă ca femeia să vină la ei. Piața Chado e locul de predilecție pentru astfel de reviste. Pe piața aceasta sânt trei cafenele ceva mai șic, dar portughezul ține însă și la teatru. Opera San Carlos e un teatru dramatic excelent, unde se joacă traduc-

țiuni, sau adaptațiuni de pe piese străine, căci piesele originale sânt rare, și în materie de muzică nu există echivalent pentru »zarzuela« spaniolescă. Teatrele se închid la miezul nopții. La Lisabona nu se face noapte albă, ca la Madrid. Viața de familie e în cinste.

Își poate face cineva o idee despre liniștea ce domnește în Lisabona, dacă procesiunile de înmormântare sânt spectacole publice. Cosciugele sânt acoperite cu stofă roșie. Călătorul neinițiat în acest obicei rămâne înmărmurit. Când e cazul înmormântării unui personaj politic sau al unui om de mare vază, atunci mortul precum și suita lui se plimbă în trăsuri antice de gală, trimise anume dela Curte, și conduse de lachei pudrați. O astfel de înmormântare seamănă mult cu o procesiune de circ sau cu o mascaradă oarecare. Cu toate acestea ele sânt de preferat petrecerilor grozovane ale poporului de jos în timpul carnavalului. Divertismentul principal consistă în a si arunca reciproc ipsos în față și pe haine. Rezultatul e că toată lumea are aerul de a fi eșit dintr'o moară de făină. Câte-odată, unii își petrec aruncând cu ouă asupra trecătorilor. Călătorul francez Quillardet, relatează în cartea sa »Espagnols et Portugais chez eux« că a văzut pe fratele regelui aruncând de pe balcon cu ouă asupra publicului. Acum a mai încetat acest mod de distracțiune, din cauza scumpetei proiectilelor.

Cursurile de tauri exaltă și la Portughezi mare entuziasm, și curiozitatea publicului e tot atât de mare ca și la Spanioli.

O deosebire există însă totuși, interesul jocului nu e tot atât de spontan cum e în Spania.

tilinară și ființa plină de greșuri neiertate și are grozava cutezanță și nerușinare a se mai numi și astăzi »organ politic național«, cu toate că de când a ajuns sub diriguirea exclusivă a actualului său proprietar, nu reprezintă decât moralul și intelectul stăpânului său.

Dat fiindcă nivelul moral și intelectual al organelor de publicitate exprimă valoarea morală și intelectuală a națiunii ce reprezintă și că aceste organe numai până atunci au îndreptățire de a fi până când își împlinesc cu sfințenie misiunea lor națională-politică și morală-educativă —

Tinerimea română

1. protestează împotriva apariției ilegale a ziarului Lupta;

2. condamnă cu hotărâre atitudinea nedemnă și conduita detestabilă a acestui ziar care după ce pornise odată război contra disciplinei de partid a încercat apoi prin lingusiri josnice și prin menajarea perfidă a unor abiliți, și vanități senile neîndreptățite să-și câștige din nou o platformă pentru continuarea existenței sale, care implică în sine germentii unei primejdioase boli sociale, politice și morale;

3. declară de o rușine a presei naționale existența ziarului Lupta;

4. decide excluderea prin boicot din viața publică românească a acestui ziar;

5. invită publicul românesc de pretutindenea să ia aceleași măsuri de profilaxie față de această insanitate morală, și în sfârșit —

6. roagă comitetul național să intervină cu recunoscuta sa autoritate pentru curmarea definitivă a acestui scandal public.

Sibiu, 3 Noembrie n.

Ermil Borgia, I. Lupaș, T. R. Popescu, Dr. Victor Suciș, Aurel Vasile, Dr. Anton Bogdan, Ion Rebeș, Dr. V. Russu, Dr. I. Cl. Iuga, R. Cosma, Dr. I. Borgia, Dr. N. Bălan, Victor Stanciu, Eugen Todoran, Vasile Chiroiu, Romulus Perian, Ion Budiș, Ion Agârbiceanu, Dr. Tib. Brediceanu, Dr. Dănilă Vasu, Iuliu Enescu, Octavian Neagoș, Gheorghe Popp, Dr. Lucian Borgia, Dr. I. Ioanovici Simonescu, Dr. Ion Mușiu, Octavian C. Tăslăuanu, Andrei Gușu, Alexandru Munteanu, Dr. Traian Petrașcu, Dr.

Ilie Iancu, Dr. Valer Ghibu, Sofroniu Roșca, Dumitru Sandeanu, Ovidiu Gritta, Gheorghe Velcean, Mircea Cioran, Dumitru Simțion, Aurel Pop, Emil Vințelariu, Anghel Bena, Gheorghe Giuvelca, Alexe Odor, Constantin Georgescu, Constantin Mușlea, Marcel Jurca, Eugen Vancu, Emil Comanescu, Victor Pacala.

O mină de ajutor tinerimii din Cluj! *)

În Cluj, urde se perândă, an de an 200—250 tineri români universitari meniți a fi viitorii îndrumători spre bine ai Românilor de sub coroana sfântului Ștefan, era înainte cu un an doi o »Casină română« slabă, lipsită de multe, dar totuși era.

Afla i acolo ziare, reviste românești, găsiat totdeauna tineri români cari cetesc, grupuri, cari discută chestii de știință, de cultură, sau chestiile politice și sociale de actualitate.

Era aceasta casină singurul local în Cluj, unde tinerimea universitară română nesupărată de străini putea să se cunoască, să se cultive și să se dede la o viață socială solidară.

Aceasta casină azi putem zice, că nu mai este, căci localul în care azi se află, nu poate fi folosit la nici un caz și nu corespunde scopului, care l-a avut casina și care va trebui să i aibă și în viitor.

Imprejurările materiale au adus-o în starea de azi.

Intellectualii români din Cluj în timpul din urmă nu vizitau casina, căci nu puteau să se întâlnească din cauza vrăjbelor multe și mărunte, de-aceea nu-și mai plăteau nici taxele anuale, iar comitetul prin neconținute demisiile s'a redus la un singur om, care cu sforțări și chiar jertfe materiale a mai ținut viața casinei câțva timp, dar când a văzut că nime nu-l sare în ajutor a fost silit, a așezat casina cea bolnavă de moarte într'un sanatoriu unde nu o mai poți cerceta.

Tinerimea universitară văzând starea deplorabilă a casinei, n'a mai ațitat taxele fiindcă nu le cerea nimeni, căci putând cineva a intra și petrece în casină fără a fi membru, foarte puțin au

*) În interesul bine priceput al tinerimii române din Cluj rugăm toate zierele române a reproduce acest apel.

Cauza este că taurilor în Lisabona li se pun pe vârful coarnelor bile de lemn rotunde, pentru ca să nu împungă cu ele. Dacă s'a suprimat tracțiunea cea mare, care e moartea toreadorului, dacă spectatorul nu vede coaste frunte, ori mâțe vărsate, ce interes să aibă el pentru acest gen de joc? Mai înainte se jucau și în Portugalia ca și în Spania cu taurii, dar sub domnia lui Iosif I, întâmplându-se mai multe cazuri mortale, marchizul de Pombal a modificat jocul.

Fără scene de barbarie cursele de tauri n'au nici un rezon de a fi. Câteva șgrieturi pricepute taurului de către banderili, nu pasionează publicul.

Cu totul almintrelea sta jocul, când oamenii armați cu furci, »forcados«, trebuie să se hărțuiească cu taurul, să se arunce de gâtul lui, să se apuce de coarnele lui ca să-l facă ca să îngenunche. Dintre forcados se întâmplă câte odată să moară câțiva.

Pentru ca să animeze jocurile, municipalitatea aduce din când în când toreadori din Spania, cari sânt mai bine apreciați decât cei »naționali«.

Despre bărbăți se zice că ei știu să se îmbrace mai bine ca cei din Spania, ceace mai adăogă încă la frumusețea lor virilă, ce lese mai bine în relief.

Femeile din contră n'au gust și afară de aceasta sânt și urfe. Un lucru e sigur și constatat de toți căștorii, că tipul masculin e mai bine reușit în Portugalia, pe când tipul spaniol e mai reușit la feminin. De fapt Portughezii fac o bună impresiune cu prezența lor: umeri largi, coapse sirlente ca la statueta egiptenă, mușchi războinice ca la Galii antiei — minus cuioarea.

Motivul pentru care se îmbracă mai bine decât Spaniolul ar fi următorul: În Spania nu e

nevoie de a se găti afăta, pentru a câștiga inima unei frumoase: sânt ele destule; pe când Portughezul, care nu poate alege, căci n'are de unde, trebuie să facă sforțări mai mari și mai multe în privința aceasta. La Chiado, La Rocio el se exhibează cu costumele lor ireproșabil croite, cu nodul dela cravată artistii: înăcrăligat și la mijloc cu un diamant impozant. Pe degete în fiecare, își pune inele prețioase ornate de pietrărie fină, la fel cu verii lor din Brazilia.

Mobilăa casei la Portughezi e foarte simplă. Acum 40 de ani era aproape nulă.

În orice moment apartamentele au aierul că locatarii se mută din ele, paturile sânt de o simplitate spartiacă. Oamenii se culcă pe saci de paie ca trapiștii. Acest așternut e dur ca o scândură. Drept pernă, portughezul are o bucată de lemn. Așa sânt paturile în toată Portugalia.

O familie de portughezi volajând prin Spania, s'a grăbit să revie în patrie, căci au dat de paturii cu saltele și perne moi.

»Noi nu putem dormi în Spania« se plâneau ei acasă.

»Saltelele sânt cu resort, te înfunzi în ele, ca într'un puf. Cine a mai văzut un astfel de caraghioslăc«. Și bărbatul s'a culcat pe parchet, ca să doarmă după moda »națională«.

Caracteristica fundamentală a portughezului e răbdarea.

Cele două cuvinte permanente în gura lui sânt »amanha« și »pacencia« (mâne și paciență). Unul cerșitor, când l-se refuză mila, l-se zice: »pacencia«.

Un portughez cult a caracterizat pe Spaniolii spuind că ei sânt ei înșiși, pe când Portughezii sânt toată lumea.

mai dat dovada unei mai înalte conștiințe, fiind taxa semestrală bagatelă de 4 cor.

Urmările la toate acestea se văd astăzi și simțim mai ales acum dupăce am pierdut singura instituțiune care ne ținea în o corporațiune pentru ceva.

Clujul este singurul oraș cu universitate unde tinerimea română nu are o societate recunoscută și azi existăm aici numai ca singuratici.

Azi dacă vrei să cetești un ziar românesc trebuie să l abonezi, s'au să mergi la cafea unde găsești trei ziare românești din Ungaria în colo nici unul. Cine poate însă să-și aboneze toate zierele s'au să meargă zilnic la cafeana

Urmarea este, că nu sânt 20 de tineri universitari în Cluj, cari să citească regulat reviste, zăre și numai z'are românești.

Dacă vrei să aranjezi o serată, să ții o dință publică, nu poți, căci nu ai unde. Dacă tinerime de aceeași etate, cultură și cu aceleași sentimente și idei, voiește să se întâlnească pentru a discuta chestiuni de interes național, poate, fiindcă nu există nici un local corespunzător.

În cazul când prin existența unei case românești tinerimea din Cluj ar forma o corporațiune, cu totul altul ar fi spiritul, care ar păni-o.

Văzând starea deplorabilă în care ne aflăm, noscându-ne păcatul și plângându-l ne întoarce cu ocaziunea petrecerii ce aranjăm în 24 Noembrie, cătră d-voastră intelectualii Români de tinerime, cari cunoașteți însemnătatea educațională a unei tinerimi în viața poporului și știți prețul o viață frățescă, cunoașteți dezasolul unei dismembrări generale și vă rugăm a înălăoară binevoii a jertfi ceva din avutul d-voastră pentru o instituțiune românească, care nu are deloc un caracter local, ci un caracter foarte general fiind singura instituțiune românească în marea aceasta de străini, pentru viața noastră culturală și socială, pentru viața prezentă a tinerilor Români universitari cari au să fie urmașii d-voastră în viitorul apropiat.

Ne luăm cutezanța a cere sprijinul d-voastră acum și numai acum odată, a cere sprijinul Românilor de pretutindeni, căci sântem din noi și din țara noastră, ca iarăș acolo să ne întoarce, nu din fundul cafenelelor, nici din colțul stărilor ci din sânul unei tinerimi românești morale și culte, unde am învățat a trăi armonie în societate, a lucra împreună, a iubi pe semenii și a asculta și învăța dela cei, cari știu mai mult decât noi.

Am ajuns la un punct de decadență, dela care în jos nu voim a ne scobori, ci dorim a trăi o viață. Ne omoară însă sărăcia. De-aceea cerem azi o mână de ajutor și asigurăm pe oricine că jertfa adusă nu e zadarnică, că ne vom cunoaște în viitor calea și datorința, și chiar singuratici dintre noi ar rățăci, vom avea pe noi a l stringe pe toți în sânul unui întreg, dela fiecare părticea își va cunoaște datorita.

Scriitorii acestor rânduri simțim spiritul care plutește asupra tinerimii din Cluj, ve cum plânge un trecut păcătos, dorind o nouă pentru folosul propriu și al neamului.

Un sprijin material cerem căci sărăcia ne sbește, iar minte și suflet vom avea noi să ținem ceace am pierdut și iarăș am recăști că să nu mai fim siliți nici când a plâng ruina unei zidiri sfărâmate în fundamentul rela și noi am scurmat.

Dumnezeu să ne ajute!

Cluj, 1910 luna Noembrie.

Remus Purdu.

Emil Fole

Dr. Stefan Tămășdan,
medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. n.

Gânduri, fapte, vești...

Politica omoară încă o înflăcătură. — Mereu trec cetele călătoare.

T. Severin, 29 Oct.

Lipsa desăvârșită de cultură superioară a poporului nostru, explică singura stare de vădită amorțire, în care zacem. Căci, de bună seamă, zacem de boală grea și orice nădejde de însănătoșire, nutrită de otrăvurile felurilor politici, nu sânt decât doar aiurări copilărești, popii celui ce nu mai are mult de zărit razele soarelui.

Trebuie să bolnavului doară ideal senin și sănătoasă voință; altfel plere. Și e păcat de atâtea suferinți îngrămădite de veacuri nenumărate.

Sfârșească-se odată cu ticăloșia politice de partid, care ne otrăvește mereu viața, care ne nimicește orice vigoare, care ne va șterge din aceasta lume. Privit-am doar în deajuns la sfășetorul spectacol al nesfârșitelor prăbușiri a gândurilor noastre frumoase, a năzuințelor noastre. Sântem sătui și timp nu mai avem de pierdut!

Gânditu-v'ăți măcar, voi feluri ai nevoilor noastre, când a-ți prins să amestecați ticăloșia afacerilor voastre murdare, în inițiativa laudabilă pentru înălțarea unui templu al Thaliei, în acest oraș oropsit? Hotărât: nu.

Ei bine! Spectacolul se repetă: Se va prăbuși și ideea, care ni-ar fi dat un focar de cultură, un templu al frumosului, un mijloc de înălțare sufletească. Zadarnic a-ți adunat arginții săracilor, teatru nu veți mai înălța voi.

Dați înapoi arginții și nu ne mai turburați zilele amare!

Veniți-a toamna: vin multe, dar și multe se duc. Școalele noastre au dat drumul unor cete de chibrituri, cari, înarmați cu un act frumos conceput, pornesc să se războiască cu greul vieții. Și se aștern la drum, tare voioși, înălțându-și încrezător în puterile neînchipuite de mari, ce și lumea va recunoaște hârtiei, ce port la sîn. Lumea va fi a lor; nu le pasă unde merg, — nu vor să știe de cotituri, sușuri și povârnișuri.

Băncile rămase pustii, o clipă, sânt cercetate curînd de alte fețe sfioase, cari venit-au să se lupte cu întunerecul neștiinței, ca să-l biruiască și să-i răpească mai apoi... o diplomă. Și în urmă vor trece și de mai departe, tare grăbite. O mare grabă, doar viața-i scurtă.

Iar cetele călătoare trec mereu.

O întrebare numai. Unde se duce clobanul volos și plin de putere, unde merge sursucarul orașelor înblăzite de fumuri multe, unde aleargă sprintenul feclor de boier purtat nu mai pe brațe parfumate? Care le e ținta, mă rog? Și ce atâtea grabă?

Pricopseală — și iar pricopseală, ușor câștigată — vă răspunde dascălul amărit, sceplic, care a văzut atâtea rele în lumea asta. Și atunci ați înțeles și de ce atâtea zor.

Hotărât lucru, școalele noastre, în bună parte, au devenit o fabrică proastă de diplome false. Prin ele materia primă — elevul ori studentul — trece ca lușea la fușgerului, pentru a se transforma într'un articol inventat de răii și proștii, cari mișună nelincetat în țara asta și brevetat de politicianul de speță național românescă.

Și trece zorit — doar graba e caracteristica veacului — cel harnic și deștept, pe care îl prostește cel trândav și fără minte, care așșderea trece. Nu mai e nici o selecție, nici o recunoaștere dreaptă și serioasă a calităților intelectuale, numai e nici o bază sigură, pe care să se înalțe meritul și dreptatea. Cel bun va răbăta singur, cel rău va fi tras de alții, iar dascălul privi-va amărit la dăpănarea firului încalcat de noduri și murdării. Că-i rău, o știe — dar e silit să facă.

Ajunși la situații, domnișoriiăștia, vor urma calea, arătată de alții, sfidând orice bun simț, orice

morală, orice justiție. Viața li va fi sfătuit în de ajuns, că să fie toți răi. Perit a din sufletul lor simțirea adevărată, rămas a numai pornirea meschină.

Nu-s ei însă vinovați: sânt produși doar de alții. Sânt scoși la iveală de împrejurările de acum. Sânt făcuți pentru a exploata nenorocirea unui neam.

Și când cineva se va ridica împotriva unor atari ciudățenii și împotriva izvoarelor, din cari s'au arătat, va trebui să tragă paloșul și să lovească fără milă și fără încetare: va fi un ostaș al adevărului, al dreptății și al binelui.

Că vor fi multe excepții — onorabile chiar — ne închinăm.

Chestiunea irlandeză.

V*).

Debutul lui d' O'Connell.

(1804 - 1820).

Repetitele insurecții ne reușite n'au descurajat pe patrioții irlandezi să continue lupta pentru independență. Insurecția a fost, însă, înlocuită cu o agitație intensivă și legală. Sufletul mișcării noi a fost Daniel O'Connell.

Născut la 1775 din părinți catolici, a fost mai târziu adoptat de un unchiu, dela care a moștenit o moșioară. Instrucția elementară a primit-o într-o școală clandestină, fiind-că pe atunci nu exista încă în Irlanda libertatea instrucției pentru catolici. La 1791 a fost trimis în Franța, în colegiul Saint-Omer, care îl părăsi câteva săptămâni înainte de izbucnirea războiului între Anglia și Franța.

O'Connell își alese cariera de avocat și în 1798, în anul când izbucni insurecția Irlandezilor-uniți, se înscrie în baroul din Dublin. O'Connell dintru început a desaprobat insurecția, fără însă a înceta de-a combate și el uniunea. În 1799, cu prilejul unei adunări catolice, rostește un mare discurs, care îi stabilește numele de orator. În anul următor organizează un nou meeting catolic la Dublin și creiază o organizație permanentă, „Biroul catolic”, care e desființat la 1804, după conspirația lui Robert Emmett.

Lipsit de această armă, O'Connell caută alte mijloace de agitație. La sfatul și îndemnul lui o petiție, iscălită de nenumărate mii de catolici, e adresată ministrului-președinte Pitt, căruia i-se aduc aminte promisiunile făcute cu prilejul votării actului uniunii. O'Connell nu știa că Regele ceruse dela Pitt promisiunea de-a nu mai aduce pe tapet chestiunea emancipării catolicilor. Pitt răspunse în mod evaziv. Chestiunea fu adusă și înaintea parlamentului, fără a fi fost sprijinită cu stăruință. Situația politică externă era prea complicată decât să fi fost consultat a provoca o nouă criză ministerială.

La începutul anului 1806 moare Pitt și cu alcătuirea cabinetului e însărcinat Grenville; Fox primește a fi secretar general al ministerului de externe. Cabinetul era alcătuit în majoritate de aderenți ai emancipării catolicilor. O deputație irlandeză pleacă la Londra pentru a solicita dela guvern rezolvirea chestiei. Era însă prea de vreme. Cabinetul nu era destul de solid pentru a aduce în discuție o chestie atât de gravă. Cu toate acestea, după moartea lui Fox (1807), guvernul încearcă să amelioreze soarta catolicilor irlandezi, deschizându-se și catolicilor calea la toate funcțiunile militare. Aceasta reformă neînsemnată a fost respinsă de regele George III și guvernul își dădu demisia. Chestiunea catolică provocase o a doua oară o criză ministerială.

*) Vezi »Tribuna« n-rul 214, 217, 219, 220, 225.

Noul minister, în frunte cu lordul de Portland, alcătuit aproape exclusiv din dușmani ai emancipării, a durat numai 2 ani și fu nevoit să-și dea demisia în urma unor acute neînțelegeri ivite între doi membri ai cabinetului. Lord Perceval, noul șef al guvernului, fu un dușman și mai neîmpăcat al emancipării și reuși să alcătuiască un guvern întolerant.

Noul guvern exasperă pe catolicii irlandezi, cari în numirea lui Perceval vedeau o sfidare a cererilor lor juste. Nici nu li se mai spunea să aștepte, să aibă răbdare, ci li se răspundea brusc să nu mai nădăduiască nimic.

O'Connell primi lupta. Sub numirea de „Comitet catolic” organizează o nouă asociație, asemuitoare celui din 1804 și, pentru a câștiga și sprijinul opoziționalilor protestanți, a găsit de cuviință de-a lua în program și casarea uniunii. Consiliul municipal din Dublin s'a declarat pentru casarea uniunii și organizează un mare meeting, la care luă parte și O'Connell, rostind un discurs prin care câștigă întreg partidul protestând, spunând că „Renunț la toate cererile catolicilor, dacă ele ar putea să întârzie măcar cu o zi desfacerea uniunii”.

Noua alianță aduse roade. Se porni în toată țara o agitație serioasă și bine organizată. Fără contenire se țineau meetinguri și opinia publică se declară favorabilă noiei mișcări. Credincioși sfatului dat de O'Connell, șefii agitației își dădură toată silința să nu părăsească terenul legalității. Guvernul, după ezitări lungi, făcu proces agitatorilor mai de frunte, cari însă cu o singură excepție fură achitați.

În vremea aceasta în cabinetul din Londra izbucniseră noi neînțelegeri, datorite rivalității membrilor. Curînd însă după aplanarea conflictelor, ministrul-președinte Perceval e asasinat de un ampoliat concediat (1812) și locul lui fu ocupat de Lord Hawkesbury, om fără talente mari, dar favorizat de împrejurări. Cu puține schimbări, cabinetul rămase cel vechi, dar cu toate acestea se introduseră o schimbare în program: consiliul de miniștri hotărî a nu mai face din chestiunea catolică chestiune de cabinet, ci a o considera chestiune deschisă, lăsând fiecărui membru deplină libertate de a judeca această chestiune.

Catolicii se vedeau în preajma unui triumf. Canning refuzase să intre în noul cabinet, fiindcă noul ministru-președinte nu se învoi să decreteze emanciparea catolică — chestiune de cabinet. Abia se deschise însă noua sesiune parlamentară și Canning aduse chestiunea în discuție. Discursul său făcu impresie adâncă. Camera deputaților primi propunerile sale cu privire la emanciparea catolică cu mai bine de 100 de voturi majoritate; camera lordilor le respinse numai cu o majoritate de un singur vot.

Catolicii credeau ajunsă ținta atâtor lupte și străduințe grele. Dar alegerile generale cari avură loc cătră sfârșitul anului întăriră partidul protestant; succesele coaliției europene împotriva lui Napoleon și înfrângerea armatei franceze la Lipsca erau o lovitură grea pentru opoziție, care întotdeauna proorocise că războiul se va sfârși în defavorul Angliei și combătuse guvernul pe tema aceasta. Opoziția fu calificată de antinațională și aceiaș acuză fu ridicată și împotriva catolicilor irlandezi, apărați de opoziție. O'Connell organizează meetinguri pentru a protesta în contra acestor învinuiri nedrepte, dar opinia publică era pentru guvern, care sdrobise puterea imperiului francez.

Între astfel de împrejurări, noua propunere în favorul catolicilor, făcută de Grattan și susținută de Canning, n'a mai întrunit în Cameră decât o majoritate de 40 de voturi. În cursul discuției pe articole, se făcu un amendament care luă proiectului orice importanță: catolicilor li-se recunoscă toate drepturile, afară

Dési Mór

GLUJ—KOLOSJAR, str. Szentegyháza nr. 6.

vopsitor și curățitor chimic
de haine

Fabrica: str. Sörház nr. 1.

Vopsește și curățește după sistemul școale
de specialitate din Germania!

Specialist în vopsirea hainelor de doliu.

!! Dési vopsește, curățește !!

de dreptul de-a fi aleși și a putea vota în parlament. De altă parte se iviră neînțelegeri și în ce privește formula de jurământ. Până acum catolicii nu puteau depune jurământ fără să nu se lapede de credința lor. Politicianii găsiră o formulă nouă, care însă fu respinsă atât de prelații catolici, cât și de „Comitetul catolic” din Irlanda. Opoziția aceasta a catolicilor le dădu protestanților pretextul să afirme că cererile catolicilor sânt exagerate și chestiunea emancipării fu luată dela ordinea zilei. În 1818, după noile alegeri, Grattan aduce din nou în discuție emanciparea. Propunerile lui întruniră 241 voturi, față de 243 date contra. O minoritate de două voturi era aproape un succes după nesuccesele anilor trecuți. Doi ani mai târziu, 1820, moare însă marele anteluptător al emancipării catolice, Grattan, în momentul când voia să pornească din nou lupta.

Să ne deșteptăm.

De Dr. Dionisie Stoica.

— Sfirșit. —

»Idealul năzuințelor noastre de un lung șir de ani a zis dl Andreiu Bârseanu, vicepreședintele »Asociațiunei«, în remarcabila sa vorbire dela Dej, nu este altul, decât creierea unei culturi naționale românești, potrivit însușirilor etnice ale popoului nostru și în armonie cu năzuințele culturale ale Românilor din celelalte țări, în care soarta ne-a împărțit, și o conviețuire pașnică și demnă, cu celelalte neamuri din mult iubita noastră patrie.

Iar dl Dr. Ioan Mihu, președintele »Societății pentru fond de teatru român«, a doua instituție regnicolară a noastră, caracterizează năzuințele noastre culturale, în memorabila sa vorbire dela Reghin, astfel:

»Intăriți prin cultură și bunăstare, sub paza și în marginile legilor patriei noastre comune, în bună conviețuire cu concetățenii noștri de alt neam, dar totodată în strânsă și neîncetată legătură sufletească cu frații noștri de un sânge, de sub alte stăpâniri, vrem — mai mult: *sântem ferm decisi, ca sub orice împrejurări și împotriva tuturor piedecilor firești sau meșteșugite, ce vom afla în calea noastră, să ne trăim și mai departe viața noastră românească pe aceste plaiuri și în aceste vălcele îngrășate cu mult sânge românesc și rămase nouă scumpă moștenire dela moșii și strămoșii noștri!* Iar în realizarea acestui ideal avem cea credință tare, pe care ni-o dă simțul puterii noastre de viață și de rezistență națională».

Onorată adunare,

Nu avem numai dreptul, dar și datoria cea mai sfântă, să muncim din toate puterile și să luptăm cu toată energia, ce ne-o dă instinctul de viață, pentru triumful culturai noastre naționale, căci acest triumf nu va aduce numai bunăstarea noastră materială și morală, cea mai înaltă țintă a vieții omenești, ci și binele patriei noastre — bine, care trebuie să fie năzuința tuturor cetățenilor, cărmuitorilor și sfetnicilor țării.

»Asociațiunea» noastră urmărește întărirea culturai românești și ducerea ei la triumf. Măreața ei chemare o putem pricepe în deplină măsură, dacă cugetăm chiar și numai în trecut la poporul francez, german, belgian, etc. cari își mulțumesc bogăția materială, morală și intelectuală numai și numai culturai lor naționale — și ne oprim apoi pe-o clipă la poporul nostru sărac și înapoiat, rămas încă foarte departe de-a gusta din binefacerile culturai sala naționale. Și cu toate acestea și noi vom trebui să ajungem gradul de cultură al popoului belgian, german, francez!

Înțelegem dar cu toții cât e de sublimă și cât e de grea munca, pe care trebuie s'o săvârșescă Asociațiunea. Și iarăși înțelegem cât de

mare e trebuința, ca fiecare din noi să punem umăr la umăr și să-i sărim în ajutor.

Astăzi această Asociațiune, care va regenera — cu ajutorul celorlalte instituții bisericesti și culturale și cu ajutorul nostru al tuturor — întreg neamul românesc din patria noastră, cheamă la împreună lucrare și pe Români din orașelul nostru și jur, rugându-i să se grupeze și ei sub stindardul cultural, purtat cu multă dragoste de neam, vreme de 50 de ani, și să se achite de tributul, cu care sânt datori, atât față cu sine înșiși și cu toți frații lor, cât și față cu toți urmașii noștri și cu întreaga viață șocială, culturală și economică, prezentă și viitoare, a neamului nostru.

»Asociațiunea» ne cheamă să formăm și noi un despărțământ, să fim și noi parte vie din organismul cultural al neamului nostru, ca astfel să găsim totdeauna izvorul nesecat al însuflețirii, care să ne facă a simți și a ne convinge, că neamul nostru e neam de frunte, că cultura noastră are comori neprețuite, că viața noastră românească e adevărată viață, după toate rînduilele văzute și nevăzute.

Sânt tare în credință, că la acest cald glas de chemare al Asociațiunei, inimile noastre nu vor rămânea reci, sufletele noastre nu vor sta nepăsătoare, ci într'un gând și o simțire, cu toții vom striga plini de însuflețire:

»Ia-ne sub scutul Tău și ne arată calea spre mântuire».

Iată ce ne spune »Asociațiunea»:

»Precum strămoșii voștri mai bine s'au lăsat să fie uciși, decât să-și lase legea, limba și moșia — așa și voi, fraților, să țineți cu cea mai mare sfîntenie la aceste trei avuții neprețuite.

Să știți, iubiți frați, voi, cari vă apropiați azi de mine, că limba românească e o limbă, cum puțin se mai găsec alte pe sub soare; că literatura românească e o comoară nesecată de înțelepciune, de frumusețe, de viață; că cultura noastră, după ce va ajunge să se închege, va fi un izvor nesecat de fericire materială și sufletească. Nu vă sfîșiți, fraților, a vorbi frumoasa noastră limbă și a o învăța așa cum o vorbesc alți frați ai voștri, mai puțin amărîți. Intreceți-vă a cunoaște toate bogățiile literaturai noastre și lucrați și munciți din toate puterile, ca să vă împărtășiți cât mai îngrabă de tot binele, ce vi-l poate da cultura noastră națională.

Să nu vă fie rușine, că sânteiți Români, ci mai vârtos să vă străduiți a face cinste numelui vostru.

Noi, Români, avem comori sufletești cum nu au alte neamuri. Avem cântece și jocuri, cum n'au alții. Avem port și țesături, de se minunează de măestria lor neamurile toate din lume. Străinii început să ne cunoască și tot mai multe vorbe de laudă auzim din partea lor. Și nu e departe ziua, când alt soare va răsări pentru noi, când și ceice se sfîesc azi a se arăta Români și se feresc de vorbă și societate românească, se vor bate cu fală în piept, că și ei sânt fiii unui neam de frunte, care a avut și are oameni mari, ale căror nume n'au rămas numai între hotarele țării, ci ne-au dus vestea în toată lumea.

Voi, fraților, sânteiți rămași și băjocorliți și azi. Sânteiți pruncii mașteri ai neamului vostru. Limba vă e împetrișată de vorbe neromânești, viața vă e străină de viața neaoșe românească, tralul vă e amărît, portul vostru nu e mândrul port românesc, vestit în toată lumea, doina românească, care mișcă și stâncile cu dușoșia și frumuseța ei, nu sălășluiește pe plaiurile voastre, fiind alungată de vânturi potrivnice. Voi nu știți, care e adevărata viață românească și — nu purtați voi vina.

Dar nu învinovățim pe nimenea, ci ne bucurăm din toată inima, ca să vă faceți părtași de toate bunurile neamului vostru, cari sânt și ale voastre. Cu ajutorul meu și cu truda voastră vă veți face și voi Români buni și cetățeni luminați, bucurându-vă de viață.

Vi se vor arăta și vouă încetul cu încetul toate comorile noastre naționale și vi se vor da

învățăturile de lipsă, ca să vă scăpați de sărăcie și durerile de paaa acuma.

Și veți înțelege ce fericire e a fi Român, căți însuflețire naște viața noastră cu toate ale ei veți avea mângăierea, că cultura românească vă făcut tralul față grijii și plăcut, că și ea își dă tributul pe altarul culturai generale a omenirii și cu ajutorul vostru — și veți trăi bine pe pământ, laudând și preamărind »pe Tatăl ceresc a tuturor».

Acesta este glasul Asociațiunii, fraților. Sânteiți poate prea neobișnuiți cu el, și în clipa această poate, nu-l pricepeți până în adâncul inimei și sufletului vostru. Dar ne vom obișnui cu el și în cursul vremii li vom pricepe toată slova, spre desăvârșita noastră părere de bine și mulțumire sufletească.

Preoții, învățătorii și toți intelectualii noștri s vor pătrunde tot mai mult de scopul Asociațiunei, se vor îmbărbăta și vor înțelege tot mai bine, cari sânt drepturile și datorințele noastre culturale — și situația se va tot îndrepta spre binele tuturor Românilor din acest ținut, cari vor forma de azi înainte un nou despărțământ: Asociațiunei.

Țăranii noștri vor ajunge la bunăstare materială, nu vor mai geme sub datori, și nu vor mai fi obiect de exploatare și băjocoră. Vor fi curajoși și se vor deprinde a sta cu fruntea ridicată în fața oricui, cum se cuvine unul om, conștient de sine. Și vor ajunge să-și priceapă așfi rostul, și să fie factori vii ai organismului și culturai noastre.

Acesta e soarta, ce ne așteaptă și pe care sântem datori a ne-o croi, cu sprijinul Asociațiunei. Acestea sânt nădejdiile noastre în apropiatul viitor.

Iar aceste nădejdi trup vor lua, dacă toți o chemați ne vom ști datoria și dacă nime dintr noi nu va rămânea dator față de activitatea, pe care dorim a o inaugura astăzi.

În deplina credință, că Asociațiunea nu se va înșela în așteptările puse în noul despărțământ salutându-vă cu dragă inimă pe toți, cari ați așteptat să ridicați praznicul nostru de azi, am onoarea a declara adunarea de constituire deschisă.

Din străinătate.

Bulgaria contra României. Din Sofia se comunică: Ministerul de război proiectează pentru toamna anului viitor manevre excepționale cum n'au mai fost până acur în Bulgaria. Manevrelor vor avea loc în regiunea Șumlei și la ele vor participa diviziile IV. V. și IX. De asemenea vor lua parte și toate rezervele acestor divizii.

Cea mai mare atențiune se va da trupelor de geniu și artilerie de cetate.

În urma acestor manevre, cărora cercurile militare le dă o importanță extremă, n se vor mai face alte manevre de toamnă.

Șumla este partea pe unde Bulgarii s așteaptă să fie atacați de România în cazul unui conflict armat.

Convenția româno-turcă în Sobranj bulgară. Din Sofia se anunță: La 2 Noembrie a început în Sobrania (camera deputaților), discuția adresei de răspuns la discursul tronului.

Proiectul de adresă, care în definitiv nu e decât o parafrazăre a mesajului, conține totuși notă nouă. În primul loc insistă cu mai multă căldură asupra concursului moral al Rusiei recunoașterea independenței Bulgariei; în al doilea rând accentuiază importanța vizitei la Constantinopol a suveranului, — vorbind de Turcia

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumose, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile Székely și Réti din Marosvásárhely, (Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegeri aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Ateller de primul rang — Mare asortiment de trusouri pentru mireși.

de »țara de care ne leagă multiple interese comune«.

Desbaterile s'au însuflețit prin apariția la tribună a deputatului Stamboliski, din partidul țărănesc, care, în cuvântarea-i vehementă, a cântat prohodul cabinetului.

Oratorul, pe un ton de o vehemență extraordinară, a cerut să se ia suveranului — pe care cu tot dinadinsul îl numea într'una »principele« Ferdinand — conducerea politicii externe a țării.

Mai departe i-a imputat guvernului că, numai datorită faptului că a tolerat amestecul nenorocit al regelui în această direcțiune, trebuie să vorbească azi cu îngrijorare de o alianță între România și Turcia, când din contra s'ar fi putut înregistra cu bucurie o alianță a acestora cu Bulgaria.

Stamboliski a încheiat somând guvernul să renunțe la o politică cu năzuinți de cucerire, să lucreze stăruitor în senzu unei strânse legături cu Turcia. Alăta vreme cât nu se va fi obținut această alianță, cochetăria cu Grecia, Serbia ori Muntenegru nu poate fi calificată decât de crimă.

Un alt orator, fostul ministru Peșew, șeful grupului radoslavist, a vorbit și el de guvern ca de un muribund.

Și dânsul și-a exprimat părerea de rău de apropierea româno-turcă și mai ales de izolarea Bulgariei.

Termină declarându-se partizan sincer al unei alianțe cu Turcia; regretă însă că aceasta are toate aparențele de a nu dori prietenia Bulgariei.

Criza ministerială din Franța. Cum era de așteptat, președintele republicii a însărcinat cu alcătuirea cabinetului pe fostul premier Briand, care a reușit să-și reconstruiască cabinetul.

Președintele Fallières a aprobat lista ministerială. În afară de vechii miniștri *Briand* președinte și interne, *Pichon*, externe, *Dupuy*, comerț, *Brun*, război, *Lapeyrère*, marină, au mai intrat în cabinet *Klotz*, finanțe, *Girad*, justiție, *Maurice Faure*, instrucție, *Puech*, comunicație, *Laferre*, lucrări publice, *Raynaud*, agricultură, *Morel*, colonii.

Millerand, ministrul de comunicație publică, a refuzat să intre în cabinet, neputând să aproabe proiectele de lege ce le plănuiește guvernul împotriva sindicatelor.

Caracterul noului cabinet e: *minister de colorit radical cu program pronunțat antirevoluționar*.

În ce privește ultimul consiliu al vechiului cabinet, un comunicat oficial spune că Briand a mulțumit colaboratorilor săi pentru toate probele de simpatie pe cari i-au dat în ultima discuție din Cameră și mai cu seamă când discuția luase un caracter mai personal și agresiv.

Di Briand a spus că atitudinea colaboratorilor săi a contribuit foarte mult să li dea țărnia morală care li era trebuincioasă spre a înfrunța această criză. Vorbind apoi de situația politică, primul ministru a declarat că după părerea lui, ultimile evenimente grave au pus cabinetul în fața unor probleme cari nu se prevedeau în momentul constituirii acestui guvern și despre cari nu s'a putut delibera. Di Briand a mai adăugat că desbaterile parlamentare au luat de data aceasta un caracter de gravitate nediscutabil, și a relevat atacurile personale foarte violente și discuțiunile aprinse relativ la autoritatea sa spre a face față situației actuale; a fost chiar acuzat de a avea intențiuni cari nu s'ar putea mărturisi și în ceea ce privește libertățile publice.

Di Briand a amintit că, Camera I a apărut în contra acestor atacuri și că majoritatea republicană a dat guvernului o probă de încredere; totuși, după această discuție și spre a înălțura eventuale dificultăți, precum și spre a da o mai largă și mai leală interpretare constituției ar trebui să se lase cuvântul președintelui republicii, înmânându-i demisia întregului cabinet. Toți miniștrii au fost de părerea dlui Briand și au iscălit demisia lor colectivă.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 4 Noembrie n. 1910.

Cum e apreciată literatura maghiară în străinătate?

Cunoscutul polihistor neamț *Otto Hauzer* a dat de curând la lumină o nouă operă de valoare a multilateralei sale activități pe câmpul literaturii, tipărind o istorie voluminoasă despre trecutul și prezentul literar al tuturor popoarelor, cu titlul *Weltgeschichte der Literatur*. Desigur că opera lui Hauzer e una din cele mai îndrăznețe încercări literare care și pentru prodigiosul său talent a prezentat dificultăți de neînvinș. Asemenea lucrări de obicei sânt întreprinse de o societate întreagă de savanți și scriitori, căci azi când orice ram al libertății se specializează din ce în ce mai mult, forțele unui singur om nu mai ajung.

Dar nu meritul însuși al operei lui Hauzer ne interesează de data asta, ci o împrejurare de natură cu mult mai prozică ce a provocat apariția acestei *Weltgeschichte der Literatur* în cercurile ungurești. Cartea dlui Hauzer a adus adică o adâncă jignire grandomaniei ungurești, căci aceasta carte — deși în multe privinți rău informată, ne-completă și prea sumară — are totuși meritul de a fi în constatarele el imparțială și necruțătoare.

Așa, în capitolul despre istoria literaturii ungurești se spun Ungurilor multe lucruri, dure-roase prin adevărul ce conțin. Se spune de pildă că în viața spirituală a Ungariei Ungurii n'au nici o parte de merit. Înainte de toate literatură și știință ungurească în sens național nu există. Frunțașii literaturii frumoase și cei ai științei în Ungaria nu sânt Unguri prin origină, sau dacă sânt și Unguri printre ei, numărul acestora e aproape disparent. Petőfi a fost sârb, Jokai (pria-toul său blond și cu ochii de un albastru deschis) coborâtor din rasele nordice, Herzeg neamț, ca să amintim numai cel în circulație în Apus. Dintre scriitorii actuali, cei mai de seamă sânt Evrei.

Mijloacele tehnice ale poeziei ungurești, sânt primitive. Metrică ungurească aproape nu există. Rimele de cele mai multe ori disonante și chlar și cele mai bune de o asonanță abia remarcabile. Literatura frumoasă prezintă o leacă de avânt numai la începutul veacului al 19-lea, căci romanticismul în floare pe atunci, nu cerea pregătiri vaste și nici o cultură consolidată.

Știința ungurească e compilată aproape întregă și n'a contribuit cu nimic la îmbogățirea științei universale.

Ungurii apoi nici nu au măcar o limbă a lor proprie, care să prezinte toate caracteristicile limbilor evaluate în mod firesc. Aceasta limbă e o limbă artificială, care a păstrat uimă rădăcinile cuvintelor, toată structura ei fiind germană. E numai firesc deci că și cultura ungurească răsfânge hibriditatea mijloacelor ei de manifestare și că e poate e singura cultură ce nu se remarcă prin calități naționale distincte.

Adevărurile acestea de bună seamă că natură la Budapesta și înțelegem vălețele ce au avut darul să stârnească.

— »Lupta« va înceta. Citim în »Libertatea« din Orăștie: »Lupta«, foaia fără noroc și azi fără rost, care fusese pe vremuri a »partidului«, din a cărui mâni și de sub a cărui înfruire și conducere a scos-o prin apucături viclene și cutezate, tipograful șiret Birăuț, — va înceta a mai apare.

Nenorocirea acestei foi, putem, zice, a fost mai mult ca orice alte împrejurări, faptul, că s'a-

pâinii ei au suferit pe aproape pe tipograful isteț Birăuț, pe când stăpânii ei, a foii, erau puțin înțelegători în treburi de scos foi. Așa s'au trezit tot mai îndatorați față de acest domn, care, după ce s'a văzut la un pic de putere asupra foilor, a pășit el ca domn al lor și-a început a-i privi pe adevărații stăpâni, de niște suferiți numai la acelea! Până într'o zi le-o smulse de tot din mâinile lor, — deși fără drept.

Dar aci s'a dovedit apoi el de nepractic, judecător greșit al lucrurilor. Căci a crezut că e destul să zmulgă foile dela deputați și ele vor merge înainte și în mâinile lui. Dar nu-i așa. Foile acelea azi nu mai numără nimic, nu mai dă nimeni trei parale pe scrisorile lor, și Birăuț să vede prea curînd siit a-și mărturisi greșeala, a-și recunoaște neputința, ba nimicnicia, — și a îngropat foaia »Lupta«, care în mâna lui e o simplă — pușcă goală, și încă pușcă de hârtie!

Acum să ia el după acei dela care a zmulso, după deputați și după comitetul național, și li-o îmbie, să i-o iee înapoi, cu tipografie cu tot, că le vinde tot, iar de unde nu, el peste o lună înceată scoaterea foii »Lupta«, astrucându-o în mormântul puțin glorios ce el i a săpat.

Fiindcă nu ne putem închipui ca deputații noștri să facă greșeala a mai sta de târguie cu Birăuț și a i plăti încă ca să le dee înapoi aceea ce nici așa nu e a lui (Lupta), și de un târg credem că nu mai poate fi vorba, — rămâne ceea cealaltă cumpănă: că foaia »Lupta« va înceta.

Noi ca foi de zi avem destul cu »Tribuna« așa de bine îngrijită și cu »Gazeta« dela Brașov.

»Tribuna«, ziarul național dela Arad, de multă vreme, de ani de zile, pune tot mai multă străduințe a fi, ca ziar de zi românesc, tot mai îngrijit, tot mai la cerința timpului.

Mai nou vestește, că și a câștigat conducerea a'or două pene alese literare din România, pe meșterii scriitori de nuvele, Dim. Anghel și Emil Gârleanu, — cari cu luna lui Noembrie au și început a scrie în foia »Tribunei«.

Românilor cărturari doritorii a celi foi de zi românești dela noi, într'adevăr că în întâia linie trebuie să le recomandăm »Tribuna« dela Arad și alături cu ea »Gazeta Transilvaniei« dela Brașov. Nenorocita »Lupta« dela Pesta nici nu mai numără.

— Volniciile jandarmilor n'au marginii. Ni-se scrie: Duminecă în 30 Octombrie a. c. 2 jandarmi din Ciuci până pe la amiază au mers în comuna Lazuri, seara pe la orele 8 1/2 au citat la primărie pe frunțașul Iuon Rot prin o strajă. Rot n'a fost în casă ci în grajd, unde trebuia să doarmă pentru a păzi de vitele sale, cari toate sânt bolnave. Peste puțin timp vin apoi cocoșii la locuința lui Iuon Rot, pe care neaflându-l în casă merg la dânsul în grajd și fără motiv îl bat și injură în cel mai murdar chip, apoi îl duc la primărie, unde îl provoacă să deie o obligație care a primit-o dela Boc Iuon pe niște bani, Rot Iuon a spus jandarmilor că nu are obligația de oarece a dat-o spre improcesuare; jandarmii iară l'au lovit.

S'a făcut arătare la comandă numai decât Luni în 31 Octombrie. S'a ordonat cercetare și ce să vezi — tot aceiași jandarmi au mers la locuința lui Rot Iuon Marți seara la 8 oare și l-au provocat să meargă cu ei la cvartirul lor spre a lua protocol în cauză. Rot însă n'a putut merge fiind bolnav de loviturile brutale ale jandarmilor. Mercuri în 2 Octombrie s'a făcut

cercetare de sergenții din Ciuci și Hălmagiu, cari însă i-au zis că numai se face că e bolnav.

Bietul om e cu soția sa în Hălmagiu la medic pentru a-și căuta de sănătate. În urma celor întâmplate Marți seara azi iară s'a făcut arătare la comandă.

Până unde vor să meargă acești oameni fără simț și fără suflet?

— **Demisiunea lui Burdea.** Citim în «Drapelul»: Singurul for competent căruia îi poate prezenta prezidentul Comunității de avere demisia este comitetul ca organ executiv al adunării generale al Reprezentanței Comunității de avere, singurul for care alege și absolvă prezidenții. Ei bine, nici la comitet și nici la adunarea generală nu și-a prezentat încă Burdea abdicarea. Poate a dat-o altcuiva, care stă afară de comitet și Reprezentanță. Aceasta o credem și admitem chiar. Dar acest altcuiva poate să prezinte și poate să nu prezinte actul de abdicare, după cum îi va veni mai bine la socoteală. Iar aceasta e încă chestie deschisă. De aceea nu putem considera deocamdată abdicarea lui Burdea ca fapt împlinit, ci cel mult ca o apucătură tactică, pusă anume la cale spre a scăpa!

— **Necrolog. Văd. Terezia Onișiu n. Cătană,** mama dlui director al gimnaziului român din Brașov, a răposat la 2 Noembrie n. în Timișoara în vîrstă de 68 ani. Inmormântarea ei va avea loc la 4 Noembrie n. în cimitirul gr.-or. român din Timișoara (E. isabetin).

— **Iuliana Mureșian n. Bosca,** a răposat la 2 Noembrie n. în Dej, în vîrstă de 44 ani. Inmormântarea ei va avea loc la 4 Noembrie n. în cimitirul cel mare din Dej.

Odihnească în pace!

Aeroplanul lui Marconi. Marconi, inventatorul telegrafiei fără sîrmă, a spus unui colaborator al ziarului «Evening Post», că el se ocupă acum și cu aviațiunea și că va construi un aeroplan. Marconi e de părerea, că fiecare aeroplan să fie provăzut cu un aparat de telegrafie fără sîrmă, ca astfel și dela o înălțime de 2000 metri să se poată telegrafia.

— **Sinucidere groaznică.** Ieri seară Jönens, editorul lui «New York Times» și a altor mari ziare din New York s'a sinucis sărind în stradă din al douăzeci și unulea etaj al palatului său.

Nu se știe care a fost cauza acestei sinucideri groaznice, dar, se crede, că el s'a îndrăgostit de o fată tânără, care însă i-a refuzat amorul.

— **Aforismele necunoscute a lui Balzac.** În zilele acestea va apare în Paris o operă a lui Balzac, până acum necunoscută, intitulată «Grand parc de mes idées» care conține o mulțime de aforisme. Un ziar parizian publică câteva din acestea pe cari le dăm și noi aci în traducere românească:

A dubita asupra oricărui lucru și a nu dubita de nimic: amîndouă sînt lucruri incorecte.

Religiunile păgâne au îndumnezit Pămîntul și l-au transpus în cer; catolicismul a făcut domn pe Pămînt Cerul.

O idee la început pare vagă, apoi câțiva o găsesc de-o frumsețe cerească, nu mult după aceea lumea întreagă își descoperă în ea idealul și după doi ani popoarele se omor pentru ea.

»Se spune» și »poate»: acestea sînt portarii calomnierii.

Libertăți da, dar libertate — nu.

În natură nu există proști, și dacă totuși sînt, aceasta o putem mulțumi societății.

Sînt oameni, cari urlă cu priveghitorile și cîntă cu lupii.

— **Tălat de trenul ministrului Zichy.** Luni în 31 Oct. a sosit la Orăștie ministrul de culte Zichy cu tren deosebit al său. Trenul neavînd

loc potrivit de stat în gara Orăștiei, a plecat napoi să se adăpostească în Piski. Când a fost în apropiere de Spini, un flăcău român, Mihai Riposan, tînăr de 21 ani, trecea cu carul cu boii peste șine, căci rampele opritoare nu au fost lăsate în jos. Fiind în cale tufișe de acasă, el n'a văzut trenul ministrului ce venea repede. Chiar când era pe șine, mașina l-a isbit, ucizînd amîndoi boii și pe feciorașul ce-i mîna, căruța l-a zdrobit capul de tot și l-a rupt un picior. E singurul copil al unui tată de 60 ani.

După mărturisirea cantonierului ei, cantonierul, n'a primit signal dela gara din Orăștie, că trenul vine napoi, și nici barierile nu le a lăsat jos stația ce avea s'o facă! Așa că vina nu e de loc a tînărului nenorocit.

Cantonierul a dat deloc știre telefonică la gara din Orăștie și de aci autorităților din oraș, totuși nici Luni, nici Marți, nici Mercuri, până la amiază, n'a ieșit comisia la fața locului, deși s'a dat poruncă ca să fie toate lăsate acolo așa cum sînt. Și a stat nenorocitul trup al tînărului și al boilor 3 zile în cîmp deschis, și nici Mercuri onoratele deregătorii n'aveau gînd să iasă la fața locului, decît după ce a venit omul cu nenorocirea și a cerut întreprinderea unui avocat! Numai atunci s'au mișcat, și a trela zi după amiază au ieșit de au luat protocol și au tălat doctorii pe nefericitul june.

»Budapesti Hirap« din Pesta și alte foi din capitală, publică minciuna, că tînărul valah s'a bîgat cu puterea pe sub bariere și că un tren de povară era cel care l-a omorît.

Adevărul e care îl scriem noi!

— **Asasinatul unui ofițer.** Un sublocotenent de honvezi, Muzsal Iános, petrecuse mai multă vreme în Seghedin la regimentul al 5-lea de pedestrași, de unde din cauza multelor neregularități în serviciu a fost transferat. Odată fuse tras la răspundere și de consiliul de disciplină, fiindcă primise bani dela femei pierdute dar fără să i mai înapoieze și acestea l-au reclamat la comandă. Cît timp a stat la Seghedin trăia în relații de dragoste cu o modistă, care după plecarea lui s'a dat în dragoste cu fratele ofițerului, ofițier la poștă. Miercuri după amiază ofițerul a venit la Seghedin și la gară l-a așteptat frate-său și fata, odinioară amanta lui. Dela gară au plecat la locuința frate-său unde au făcut o orgie pînă ziua următoare la amiază cînd ofițerul a plecat la serviciu lăsînd pe fratele său acasă cu fata. Peste puțin servitoarea a auzit o puternică detonătură de revolver iar ofițerul a ieșit în grabă sărind într-o trăsură. Atrăși de sgomotul armei au grăbit vecinii și-au găsit pe blata fată cu fața în jos pe podine. Când au întors-o era moartă, glonteile îi pătrunseseră în inimă. Ofițerul care căzuse răpus de beție în noroiul dinaintea unui otel, a fost arestat. În fața comandai militare a spus cu un cinism revoltător: »Am omorît-o căci vream să-i descoper inima.

— **Ninon de Leuclos.** Legenda celebrei curtezane din veacul al șaptesprezecelea, care înțelesese taina de a rămănea frumoasă și a cuceri inimile și la cele mai adînci bătrănețe, pe care a cîntat-o lordul Byron și o știm și noi din mișcătoarea poezie »Strigolul« lui Al. Sihleanu a ajuns de nou în gura lumii. Pînă acum lumea credea în înăvîrat că de bătrăna curtezană s'a îndrăgît însuși fiul ei, care nu știa că-l e mamă și îi la zor cu dragostea lui. Când frumoasa Ninon a văzut că încearcă zadarnic să scape de dragostea cavalerului, într'un moment pe cînd acesta vroia să i cucerească inima cu asalt i-a mărturisit taina. Sentimentala legendă spune, că năvalnicul cavaler sguduit de această mărturisire s'a străpuns cu spada murind la picioarele idolului său. Nenorocitul Gaston și-a dormit somnul patimilor potolite în toată liniștea pînă mal zilele trecute cînd în ziarul »Zukunft« un profan îi scoate din nou la lumina zilei. Cotrobîind prin archiva mănăstirii călugărești din Grenoble a dat de urma adevărului faimoasei sinucideri. Faptul s'a întîmplat cam în următorul fel: Cavalerul Gaston nu știa ce legături are cu frumoasa cur-

tezană dar în schimb nici nu era îndrăgît de ea, ci își propusese să o înjosască. În lipsa altu lucru s'a pus și a pariat cu tovarășii săi că va cuceri inima curtezanii și o va părăsi pe urmă. Lucrul era să se întîmple într'un foisor din grădină, în amurgul înserării tovarășii lui curios pîndeau de după un tufiș. Ninon a rezistat din toate puterile, dar cavalerul își juca onoarea în scena aceasta și începuse să fie vehement, astfel că curtezanii nu l-a mai rămas altă apărare decît să-l descoperă taina. Gaston luase la început lucrul drept glumă, dar înțelegînd apoi grozavu adevăr, s'a văzut nimic în fața prietiniilor și cari începuseră să chioțească în dosul tufișurilor toată existența lui era năruită prin cuvîntul e sburase de pe buzele curtezanii și pe care avea să-l știe mîne toată lumea.

În fața acestei tragedii nu putea rămănea indiferent și trăgîndu-și spada și-a implîntat lănci rece în inima care bătuse pentru extazul unei clipe trecătoare. Se spune că mamăsa a fost atît de impresionată încît l-a jelit trei zile de-rîndul și în vremea aceasta n'a primit pe nimeni nici chiar pe prietiniții săi preoți.

Și după ce știm acum adevărul acesta cum simțim un gol în suflet și o jale mare pentru istoria aceea de dragoste curată, pîngărită de curiozitatea unui muritor.

— **Împăratul Vilhelm și Cecil Rhodes.** Ziarul «Matin» reproduce următorul episod înțeles din cartea «Cecil Rhodes» a lui Mitchell în 11 Martie 1899 împăratul Vilhelm a primit în audiență pe Rhodes; audiența a fînut patruzeci de minute. Împăratul, se spune, a întrebat d. Rhodes, că ce părere are despre telegrama, pe care la timpul său împăratul a trimis-o lui Krüger. Rhodes i a răspuns: »Majestate, telegrama acela, a fost greșala cea mai mare, pe care a făcut-o în viața Majestății Tale; mie însă mi-a făcut cel mai mare serviciu. În timpul acela eu eram un nemernic, și Majestatea Ta al volt s'a mă reglementezi; compatrioții mei tot asta voiau s'o facă cu mine, pentru că știau, că eu sînt un mare berbant. Dar îndată ce au observat, că împăratul german se amestecă în afaceri, imediat au declarat: »Fie de-ajuns! Asta ne privește numai pe noi!« Urmarea a fost, că Majestatea Ta Ți-a atras mînia poporului englez, iar mie nu mi-s'a întîmplat nimic.

Împăratul nu s'a supărat pentru franchisea a ceasta, ba încă a prînzit împreună cu Rhodes la ambasadorul englez, și la amîndoi le-a dat fotografia sa; în timpul mesei și-a exprimat părerea de rău, că nu-l poate numi cancelar imperial pe Rhodes.

— **Moștenirea lui Gapon.** Avera rămasă după trădătorul Gapon, răpus de anarhiștii a ajuns înaintea judecătoriei. Anume preotul Gapon depusese la »Creditul Lionez« treizeci de mii de ruble, pe cari le pretinde acum fiul său mașter, respectiv episcopul acestuia. Se vede însă că banca nu are de gînd să plătească suma de bunăvoie și probabil că lucrurile să se complice cu atît mai mult că Gapon depusese suma de mai sus pe numele Ribnitzky.

— **Conștiința națională la Finlandezi.** Fabricanții de țigle și material de clădit din Finlanda au hotărît unanim, că nu expediază nici un fel de material pentru zidirea de cazărmi în Rusia.

— **Corupția rusească.** Din Rusia vine iarăș știrea unei monstruoase escrocherii săvîrșită de o ceată de pungăși la cari se asociaseră și funcționarii judecătoriei de ocol din Varșovia. Escrocheria consta în faptul că furau timbrele de pe actele oficiale și pe de-asupra le-a reușit să atragă în mreșile lor și pe impiegații dela poște cari luau mărșile de pe scrisorile puse la cutie și puneau în loc altele folosite. Pungășiile au urmat înainte pînă le-a dat poliția de

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

Societatea pe acții Holandeză

pentru asigurarea vieții.

Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrenten
Amsterdam.

Direcțiunea pentru Ungaria:
Budapest, Hollandi-udvar,
(palatul propriu, Piața Kálvin, Strada
Baross și Calea Üllői-ut.)

La finea anului 1909 au fost sumele asigurate

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervei premiilor 107 mill.
216.324.96 Cor. A plătit asiguraților până
în prezent 96 mill. 370.016.33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte desiușiri dau cu plăcere Direcțiunea pentru Ungaria în Budapesta și reprezentanții societății din țara întreagă precum și

Dirigența pentru Ardeal:

Fritz Prediger jun. Brașov, Str. Neagră 14,
și Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes) și jur:
Ioan Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

JOHAN GENSTHALER
giuvaergiu și ciasornicar,
în Orăștie. Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Să fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, repede precis și ieftin. — Serviciu conștiințios. —

Nr. 33/1910 T.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de

conducător

la **Librăria arhidiecezană în Sibiu**
se escrie concurs cu termin până la 17/30
Noemvrie a. c.

Dela reflectanți se recere:

- Cunoștința limbilor: română, germană și maghiară în scriere și vorbire;
- Cunoștință practică în afaceri de librărie.
- Viață morală neescepționabilă;
- Să fie liber de miliție.

În ofertele instruate cu documentele de sus, petenții să-și precizeze și pretensiunea de salariu, având a se adresa: **Comisiei admin. a Librăriei arhidiecezane în Nagyszeben.**

Postul e de ocupat cel mult până la 1
ianuarie n. 1911.

**Comisiunea administrativă
a Librăriei arhidiecezane.**

»Cassa de păstrare« (reuniune)
în Săliște.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **practicant** la »Cassa de păstrare« (reuniune) în Săliște, comitatul Sibiu, se publică concurs cu termin până la 20 Noemvrie a. c.

Salariu anual 800.— Coroane.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au absolvat școala comercială, indicând cunoștința de limbi precum și praxa făcută până aci.

După anul de probă alesul va fi declarat de practicant definitiv, punându-i-se în vedere și alegerea lui de oficianț, după ce va fi dovedit destoinicie în afacerile de bancă.

Postul este a se ocupa imediat după alegere.

Săliște, 27 Octomvrie 1910.

Direcțiunea

Nou magazin de blănărie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public din loc și jur că, **am deschis un magazin de specialitate**, bine asortat, după cele mai moderne cerințe
în palatul contelui Nádasdy din Arad strada Forray.

Am în depozite: șaluri și blăni pentru femei, căciuli și mășoane, apoi pentru stradă și haine de călătorie etc. **Primesc din acest ram orice lucrări noi și reparaturi, îngrijire pentru vară etc.**

Scopul meu e să servesc on. clientele marfă și lucru bun, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cerind sprijinul on. public, semnez
cu distinsă stimă:

Kovács Géza
blănar.

»Maramurășana« institut de credit și economii în Sighetul-Marmației.

CONCURS.

»MARAMURĂȘANA« institut de credit și economii în Sighetul-Marmației (Máramaros-sziget) publică concurs pentru un post de **comptabil** și un post de **cassar**.

Salariul comptabilului e 2000 cor. și 400 cor. relut de cvartir, — iar a cassarului 1200 cor. și 300 cor. relut de cvartir.

Ambii funcționari numai după un an de probă vor fi denumiți definitiv, — și au a depune cauție în numărul ori hârtii de valoare admise pentru acest scop din partea direcțiunii de câte 2000 cor.

Reflectanții la aceste posturi au a-și înainta concursul, indicând studiile terminate, cunoștința de limbi, precum și praxa ce au făcut până acuma — până în 1 ianuarie 1911, la adresa dlui **Dr. Ilie Mariș**, avocat (Máramaros-sziget, Főter Nr. 33), iar posturile sunt a se ocupa cel mult în 1 Februarie 1911.

Este în interesul recurentului a se prezenta în persoană

Sighetul-Marmației, în 26 Octomvrie 1910.

Direcțiunea:

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuintare economică și acasă, macină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut - pe lângă garanție și numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru destăcerea **sămânței** de lucernă și trifoi de mână cu puterea ori cu mâna, de aplicare în mașina de îmblătit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini

ORADEA-MARE
Nagyvárad) Vilanytelep mellet

F. Stoiber
mănușer

Heltauer-g. 57. SIBIU. (Nagyszeben.)

Mare depozit de mănuși de piele, glacă, svedeză, nappa și alte pieluri fine. Dantele de mătasă și zăbranic, mănuși. Totfelul de bandage pentru hernie simple și duble, diverse centurione de tot felul, bandagii, apoi ciorapi de bărbați și de femei și rufe. Aparate pentru îndreptarea corului pla copil și fete, cordoane

pentru bărbați, dela cele mai simple până la cele mai fine, irigatoare, mănuși de cauciuc, jeteri de cauciuc și perinute de cauciuc pentru călătoria în tren, ciorap de cauciuc diferite articole igienice de cauciuc din Franța pentru bărbați și pentru femei. Toate

fiind numai de calitate a cea mai bună — în prețurile cele mai ieftine. —

Moștele au prețul redus

Premiat la Paris în anul 1908 cu diplomă de croitor.

Fanta István croitor de haine bărbătești în Cluj—Kolozsvár, Szentegyház-u. No 1.

Își recomandă

atelierul de croitorie pentru bărbați

corespunzător cerințelor moderne de azi, unde se vând cele mai moderne materii de haine din țară, scoțiene și engleze. Pregătește cu prețuri ieftine **pardesii, paltoane ușoare și de iarnă, precum și cojoace (bonzi pentru oraș, ș. a.**

Prăvălie nouă de ceasornice
și juvaericale!

S. Gáspár Jenő

ceasornicar și optician în
Arad, Asztalos Sándor-u. 10.
(vis-à-vis de farmacia Ring.)

Înștiințez mult on. public, că
în legătură cu prăvălia din
Pâncota, am deschis în
Arad, o prăvălie de ceasornice și juvaericale.

Se primesc tot-felul de reparațiuni. Pun mare pondere pe lucru cinstit.

Prăvălie nouă
de ceasornice și juvaericale!

N. Bălcescu :

Opere complete.

Istoria românilor sub Mihai Viteazul

à 1.50 Cor.

Se poate căpăta la Librăria Tribunei. (10 fil. porto).

Oltoiuri
de
struguri

expedizată,
garantând de soi
viță americană

netedă și cu rădăcini, se înalță și în diferite soiuri
recunoscute de trainice asortiment bogat;

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 16. sz. (Nagyküküllő megye).

==== Potli și cereți prețuri curente ilustrate! ====

Din prețul curent se pot căta scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Prăvălie nouă de
ghete pentru dame și bărbați

Oradea-mare—Nagyvárad.

Colțul str. Rákoczi și Nagy Sándor. (Lângă Czillér).

Am muncit ca croitor în Budapesta și străinătate și mai în urmă am fost mai mult timp conducător de prăvălie la renumitul pantofar **Ferenczi** din Cluj. În urma experiențelor câștigătoare pregătesc: excepționabil și cu prețuri moderate **ghete americane și franceze pentru bărbați, femei și băieți**, mai pregătesc și **ghete orthopedice** conform ordinelor medicale pentru picioare bolnave, apoi **cizme elegante (ciobotote)** pentru vânători și pentru călărit. — La comanda din provincie este de ajuns trimiterea unei ghetă folosite. — Rugând binevoitorul sprijin al on. public, sunt cu distincție stăma:

PAROCZAY MÁTYÁS, pantofar.

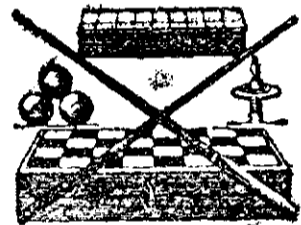
Krämer Károly

strungar

Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare tofelul de articii pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

Comanda din provincie se execută prompt și cu cea mai mare punctualitate.

Obiecte admirabile.

JOSEF JIKELI, Sibiu, str. Cisnădiei Nr. 47. — Telefon Nr. 190.

neguțătorie p. articii de sticlă, porcelan și metal; farfurii și blide înflorate, rame p. icoane, globuri și lămpi, oglinzi țigle de sticlă.

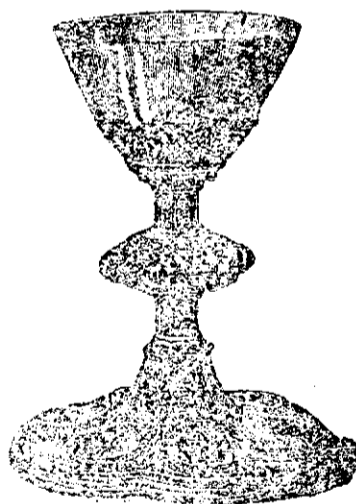
Recomandă scule bisericești :

Cupă și vas de botez; Potire argintate și pe dinăuntru aurite; Cădelniță; Căldărușe pentru apă sfințită; Candele de părete de bronz; Candele argintate; Cruci; Sfeșnice de altar și Candelabre.

Ieftin de tot: **Candelabru aurit**, pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob

de sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot K 43—

— La dorință servește cu catalog gratis și franco. —

SCHAEFER RICHARD GÉZA

lăcătar tehnic,

pentru zidiri, instalare de apeduct și canalizare în
ARAD, strada Batthyányi Nr. 17.

Pregătește cordoane pentru râuri, trepte și balcoane, vetre de fier din fier făurit.

Atelier de instalare:

Rățele de țevi pentru apeduct. Jațuri fă.ă miros. Pissoare, spălătoare, odăi de baie și aranjare de orice sistem — pentru încălzire centrală. —

NOUȚATE! Mode de cogulare de autogen sau automat cu ajutorul acetilenului sau oxigenului, prin ce obiectele stricate pregătite din fier făurit, oțel, fier vârsat și aramă în modul acesta se pot repara ușor, conform scopului.

— Atelierul de fotografiat a lui —

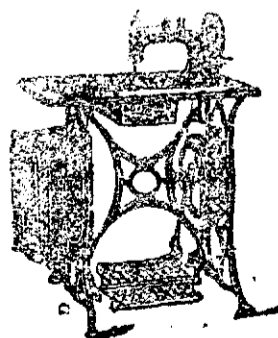
Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvar, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități pe pânze ori mătase cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvar, piața Mátyás király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna” veți avea favor în prețuri.

Mașini de cusut

și

gramofoane
cu plătire în rate.

Mare asortiment la:

Joan Kalenda
Oradea-mare — Nagyvárad

lângă biserica Holdaș. Telefon pentru întreg comitatul 245.

Dacă voiți să cumpărați mezeluri și șuncă
— din loc curat și pregătite gustos —

Să vă adresați:

către fabrica de măcelărie și cârnărie cu putere
electrică (fond. în a. 1879) a lui

LÁSZLÓCKY TESTVÉREK

CLUJ-KOLOZSVÁR, Mátyás király tér 23. (Iparospalota)

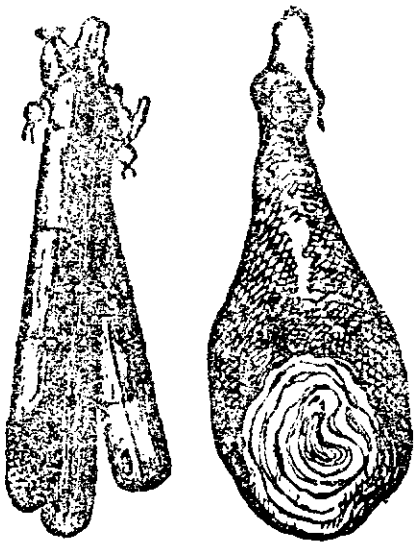
unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

Paris	— — —	Cârnaț șuncă	— —	Galantin de mai	— —
Crinolin	— — —	Rollui șuncă	— —	Masaic	— —
Extra	— — —	Rusesc	— —	Picior umplut	— —
Caș de carne	— —	Rollat rusesc	— —	Mortadella	— —
Caș cu măieș	— —	Paranen	— —	Gottba	— —
Cârnați p. vâ.ători	— —	Măieș rece	— —	Mensel	— —
Cârnați cu sl. p. vânăt	— —	Caș race de măieș	— —	Caș de limbă	— —
Sa'amă de vavă	— —	Pastete de mai	— —	Sângereta cu slănină	— —
Pastete de sânge	— —	Rollui de pept	— —	Limbă umplută	— —
Caș de porc I	— —	cu felurite umflături ș a.	— —	Rollui de carne	— —
Caș de porc II	— —	cu sânge, mai, limbă.	— —	Galantiu de vițel	— —
Cași de urchi	— —	Tortă de carne	— —	Pastete de ciuperci	— —
Cartaboș negru	— —	Craiovean	— —	Pastete de mai de găscă	— —

Comandele, atât cele din pro-
vință cât și cele din loc, se
execută prompt și în calitate
neexcepționabilă,

Recomandăm preparare pro-
pria, precum și șunce de Țașovia
și Praga, carne fină, slănină
albă, afumată, ardeată, fiartă și
pentru unsoare și unsoare proas-
petă de porc.

Cârnuri proaspete, ș. a.
carne de vită, de vițel mare și
sugător zilnic carne de porc
și de miel dimineața dela orele
6—1 și d. a. dela, 3—8^{1/2}.

In atenția onoratelor dame!

În salonul de modă pentru
pălării speciale de dame,
deschis în Sibiu, Fleischer-gasse Nr. 7—9,
al doamnei **Johanna Jekeli,**

se găsesc în bogat asortiment cele mai noi modele
de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea e
liberă și neobligatoare, prețurile cele mai moderate.

Se primesc totfelul de reparaturi și transformări;
pălării de doliu se fac gata în 24 ore.

Se află în depozit totfelul de reticole, genți
pentru dame, moderne și prima calitate.

Prima fabrică de calapoade și calupe

— (Első kolozsvári kaptafa és sámfagyár) —

:- Cluj-Kolozsvár, Kis Szamos-u. Nr. 5. :-

Recomandă **calapoade** și **calupe** foarte
bune, pregătite din lemn excelent uscat, pe care se
pune un pond

deosebit. —
Comandele din ::
provincă se execută
pe lângă rambursă
prompt și cu prețu-
rile cele mai ieftine.
Serviciu excelent.

Prinul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea
pietrelor și fabrică de pietri monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS ÉS TÁRSA

sculptor și mă-
lestru pietar.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietri monumentale, fabricate
propriei dă: marmoră, labrador, granit,
sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.

Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Józsefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește totfelul de reparări și transformarea mo-
toarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare
de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arla-
puri p. trier. Bastimente cu benzin, pompe-motor.
Mașină de fabricat ghiață. Montări specialiste de
mori cu prețuri moderate, precum și reparări de
automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit
de articli tehnici. Fișile magnetice. Unsoari. Material
de condensajune. Arzătoare cu acetilen. Materi-
al pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de
prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios

— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

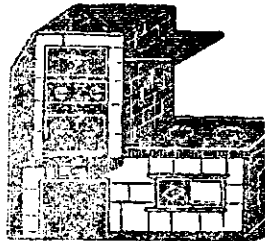
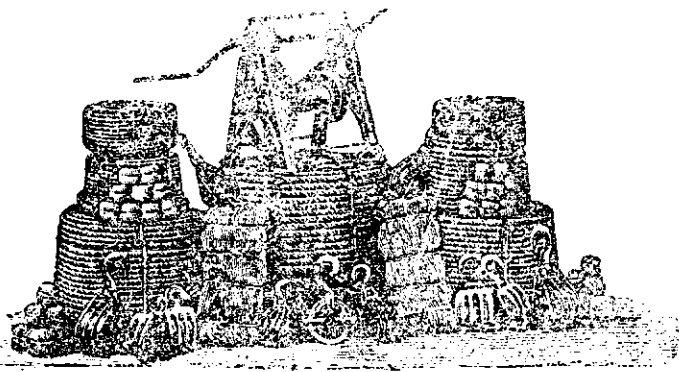
Funăria cea mai mare din **Joanovics János**. Totfelul de
Ungaria-sudică — este a lui funii de cânepă,
de fir, brăci, legătoare. Așezare și scurtare de funii de
cânepă pentru transmisiuni. — Lugoj (Lugos). Atelierul:
strada Făgetului No 77. — Magazin și birou: Palatul Poporului.

Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii:

Funii pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snopi, funii pentru boi:
opritoare, ștreanguri, hamauri, mreje p. pescari, rețele pentru cai etc.

Torturi pentru
țesături, brăuri
de cânepă și de
jută (pânzi), bă-
tătoare de cânepă,
pânze (Pack)
țesături, saci de
cânepă, pânză și
jută, pânze im-
penetrabile, sbi-
ciuri, cergi și
codoriști etc. etc.

Serviciu prompt

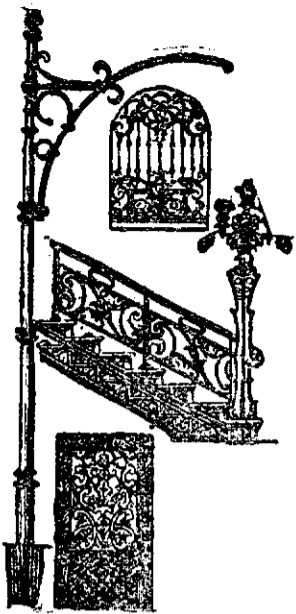
Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca
scări, coridoare, cerdacuri, grilaje, căminuri, porți, ferărie pentru portale
și clădiri, deasemenea repararea și prefacerea caselor vertheimane etc.

aranjament pentru - rle de metal aranja-
măcelării și căsăpii, mente pentru biserică
basreliefuri, strungă- in execuție splendidă.

Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

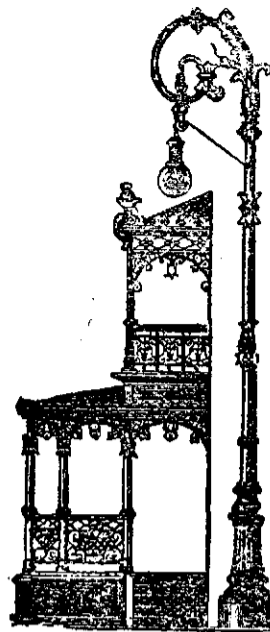
B. Bak Sándor

Iăcătar și zidar specialist
Kolozsvar, Malom-u. Nr. 16.

Recomandă

vârteje pentru ferestrii
sistem Sultzberger, sunt cele mai bune,
reprezentanță pentru părțile ardene.

In nou zidita fabrică se execută:
tot-felul de lucrări de Iăcătar, fiere
pentru zidiri, compoziții de fier,
gratii și lucrări specialiste de faur.
gratii și lucrări de fier, etc. etc.

Horváth István

fabricant de instru-
mente muzicale în
Budapesta, Rákoczi-ut 51.

Recomandă pe lângă prețuri moderate

pianuri, cimbale, pia-
nine, violini, flaute,
harmonice, precum și
tot-felul de instrumente
muzicale. Prețul scoalei Kulit-
fay pentru învățatul cimbalei 7 cor.
Țin în depozit piese românești pentru
cimbala. Catalog (ilustrat) de prețuri
la dorință se trimite gratis și franco.

Maison Schuster

salon de modă

franceză și engleză pentru dame

Cluj-Kolozsvar, Uni6-u. 12. etajul 1.

Recomandă în atențiunea on. public din loc și pro-
vință salonul de modă pentru dame transpus din Paris la
cererea publică aci, aranjat cu cele mai bune puteri de lucru.
Referindu-mă la cei 15 ani de experiență din străinătate sunt
în poziție, ca să îndeplinesc chiar și cele mai fine dorinți ale
onoratului public, deoarece în salonul meu am adus lucrători
tot din Paris și astfel on. public poate să-mi cerceteze mo-
delele cele mai noi expuse în salonul meu și procurate
din cea mai renumită casă din Paris, Pavuin-Creed și Drecol
și rog on. public să mă onoreze și sprijinească cu comande.

PRIMA FABRICĂ LUGOJANĂ
DE CEMENT ȘI BETONIZARE
INTREPRINDERE PENTRU EDIFICĂRI

Knott József

Fabrica:
în drumul Buziașului
în fața casei de vamă.

Cancelaria de zidire:
Telefon Nr. 119.

In fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei
mai buni de lucru din capitală și mă rog, ca
precum până aci, așa și de aci înainte să fiu
cercetat cu toată încrederea. Primesc toate
lucrurile aparținătoare acestei branșe și susțin
o magazină bogată de cement pentru țevii,
sârme, trepte de piatră, vâlăe, petrii
la hotare, sămănătoare, fundamente la
cupatoare, cruci la morminte. — Primesc mai
departe edificare și betonizare de poduri
mai mari și mai mici, conduceri de apă,
vaduri, padimentare de terase, provederea
pe din jos a pereților cu table de mozaic,
precum și cu table de cement în diferite
culori.

Vinderea în mare și mic a cementului
de Portland și Roman.

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc
și oferez garanție.

La dorință servesc bucuros cu planuri și preeliminare de spese.

Cu punerea frigului

toți se îngrijesc de câștigarea celui mai ușor mod de
încălzit și zădarnic ai lemne multe, dacă cuptorul
ți-e rău, pentru-că cu un cuptor bun se economisește

50% de lemne.

Deci, dacă vrei să ai

Cuptor bun pentru încălzit

cu lemne sau cărbuni, să binevoiești a osteni până
la fierăria lui

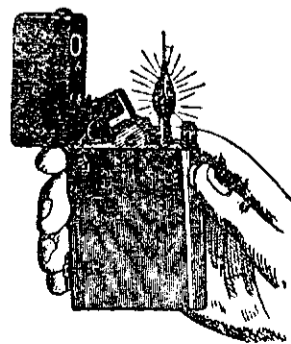
Pöhm János

vis-à-vis de statuia martirilor, unde pe lângă prețu-
rile cele mai moderate poți căpăta cuptoarele cele
mai bune și mai frumoase.

Magazin stabil bogat asortat cu

mașini sistem „John”
pentru spălat cu aburi

cu cari se economisește 75% timp de
lucru și material de încălzit.

Gramofone și plăci,
Aprinzători original „Imperator”,
lampioane de buzunar

se găsesc mai ieftin
în marele ma-
gazin de fabrică
a lui

Tóth, József, Szeged, Könyök-u.

= Noui arii românești, à fl. 1-50.
3 buc. fl. 4. 6 buc. f. 7-50. 12 buc. fl. 14.

Cereți gratuit prospectul de prețuri.
Se caută revanzători.

